

9. SYMPOZJUM O HERAKLESIE W NOWEJ ZELANDII

W dniach **23-26 XI 2015** r. na Uniwersytecie Otago (Dunedin, Nowa Zelandia) odbędzie się międzynarodowa, interdyscyplinarna konferencja, na temat: ***Herakles wewnątrz i na zewnątrz Kościoła: od pierwszych apologetów do końca XV wieku (Heracles inside and outside the Church: From the first apologists to the end of the quattrocento)***. Organizatorzy wskazują, że badanie recepcji klasycznych bohaterów przez chrześcijaństwo stało się od niedawna naukowym trendem, który pokonuje dekady izolacji między klasykami i mediewistami, ze względu na często pomijany fakt, że pierwsi chrześcijanie byli przecież niedawno nawróconymi z pogaństwa obywatelami Cesarstwa Rzymskiego. W początkach istnienia Kościoła chrześcijańscy teologowie gorliwie chcieli zdefiniować swe własne poglądy. Nie mogli jednak zignorować bogactwa literatury i filozofii klasycznej jako punktów odniesienia, rozpoznawalnych przez swych odbiorców. Większość wczesnochrześcijańskich pisarzy była wykształcona w pogańskim systemie edukacji, a tym samym świetnie zorientowana w pogańskich tradycjach. Ich obchodzenie się z postacią Heraklesa (najbardziej znanego bohatera pogańskiego: z kwintesencji siły, z dwunastu prac, temperamentu, żądz i przemocy, z bohaterstwa wyidealizowanego przez cesarzy: Nerona, Kommodusa i Maksymiana), wskazuje na pilną potrzebę zreformowania modeli pogańskich w relacji do chrześcijaństwa, ale również na pewne pokrewieństwo między pogańskimi i wczesnochrześcijańskimi debatami intelektualnymi. Chociaż kilka wieków później Kościół oznajmił śmierć pogaństwa, to jednak nadal przywłaszczał sobie wielu pogańskich bogów i bohaterów, w tym Heraklesa. Organizowana konferencja poszukuje referatów na temat każdego aspektu adaptacji Heraklesa od późnego antyku do końca XV w., w tym wykorzystanie jego wizerunku w kontekście chrześcijańskim i niechrześcijańskim, oraz w chrześcijańskiej i niechrześcijańskiej literaturze (poezja, proza, dydaktyka, polemika, itp). Mile są również widziane propozycje sesji tematycznych. Zgłoszenia referatów organizatorzy proszą przesłać (300 słów streszczenia) do 22 VIII 2014 r. na następujące adresy: Arlene Allan (arlene.allan@otago.ac.nz) i Evangelina Anagnostou-Laoutides (eva.anagnostoulaoutides@monash.edu).

10. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA: EGZEGEZA ŚW. HIERONIMA

Ostatnia międzynarodowa konferencja na temat świętego Hieronima została zorganizowana w 2006 r. w Cardiff. Zaowocowała ona nie tylko opublikowaniem materiałów (*Jerome of Stridon, His Life, Writings and Legacy*, ed. by A. Cain – J. Lössl, Burlington 2009, Ashgate), ale zainicjowała owocną współpracę naukowców – ekspertów w różnych aspektach twórczości Hieronima. Podjęto m.in. prace nad wydaniem *Wstępu do ksiąg biblijnych* Hieronima w serii „Sources Chrétiennes” (publikacja przewidziana na początek 2015 r.). Organizowane dwudniowe (**15-16 X 2015**) sympozjum (obradę odbywać się będą pierwszego dnia w Saint-Étienne [Université Jean Monnet], a następnego w Lyonie [Université Catholique de Lyon]), którego przewodni temat brzmi: ***Egzegeza św. Hieronima (L'exégèse de saint Jérôme)*** wpisuje się w potrzebę dalszych badań nad jego egzegezą, tym bardziej, że nie ma jak dotąd syntetycznej pracy, ujmującej wszystkie aspekty jego komentarzy do Pisma Świętego. Celem kolokwium jest zbadanie różnych aspektów egzegezy Strydończyka, obejmującej nie tylko jego przekłady i komentarze do ksiąg biblijnych, ale także jego listy, dzieła polemiczne i inne teksty. Ponieważ Hieronim był wytrawnym czytelnikiem Filona, Orygenesza, Tertuliana, Cypriana, Hilarego z Poitiers, Dydyka Ślepego, jego egzegeza została wzbogacona o elementy ich nauczania (m.in. alegoryczne i dosłowne wyjaśnianie tekstu Pisma Świętego). Jego sposób interpretacji

tekstów biblijnych wpłynął też zapewne na współczesnych mu komentatorów, ale i następców. Dlatego warto również zbadać, jak wyglądała recepcja Hieronima wśród późniejszych autorów. Te wszystkie aspekty mają być przedmiotem obrad sympozjum, z którego materiały zostaną opublikowane w serii PUSE (= Publications de l'Université de Saint-Étienne). Propozycje wystąpień (20-30 minutowe w j. francuskim, angielskim, niemieckim, włoskim lub hiszpańskim) należy zgłaszać do 30 VI 2014 r. na adres: aline.canellis@univ-st-etienne.fr.

11. W dniu 22 XI 2013 r. w Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego UKSW odbył się warsztat naukowy poświęcony problematyce translacji relikwii w świecie późnego antyku. Podczas obrad zrodził się **pomysł zorganizowania ogólnopolskiej konferencji**, poświęconej tematyce **wędrówek kultu relikwii w okresie pierwszego tysiąclecia**, na której można by omówić następujące zagadnienia: 1. Jak często szczątki świętych były dzielone (w jakim stopniu)?; 2. Jak często przenoszono je i jakie były formy translacji?; 3. Gdzie i z jakich powodów rodził się ich kult (czy potrzeba krzewienia kultu poprzedzała przeniesienie relikwii)?; 4. Jakie funkcje religijne, społeczne i polityczne pełniły?; 5. Gdzie znajdowały się prawdziwe i domniemane miejsca przechowywania relikwii w pierwszym tysiącleciu?; 6. Jak przedstawiano translacje relikwii w sztuce?; 7. Jak wyglądały relikwiarze?; 8. *Translationes* jako źródło informacji o relikwiiach. Organizatorem konferencji, która wstępnie zaplanowana jest na **listopad 2014 r.**, zależy na przedstawieniu wyników badań przez osoby, które już pracują nad tymi zagadnieniami na gruncie polskim. Ewentualne propozycje wystąpień można zgłaszać na adres: magda.laptas@gmail.com.

12. Instytut Filologii Klasycznej i Kulturoznawstwa, Katedra Mediewistyki i Neolatynistyki UKSW zorganizowały **6-7 XII 2013 r.** w Warszawie (Eremus Montis Regii, Bielany, ul. Dewajtis 5) konferencję pt. *Glossae, scholia et commentarii. Praktyka komentowania tekstu od antyku do średniowiecza – perspektywa wielokulturowa*. W programie konferencji znalazły się m.in. takie referaty: dr Monika Miazga (UW/Universität Heidelberg), „*De Seraphim*” i „*De Cherubim*” – komentarz jako forma kontemplacji w syryjskich wersjach tekstów egzegetycznych Ewagriusza z Pontu; dr Angelika Modlińska (KUL), *Teoria parafrazy w bizantyjskich komentarzach i scholiach do tratatów retorycznych pseudo-Hermogenesa i Afioniosa*; dr Paweł Dziadul (UAM), *Rola komentatora do Apokalipsy Andrzeja z Cezarei w prawosławnej literaturze starosłowiańskiej*; dr Filip Doroszewski (UKSW), *Komentować heksametrem. Egzegetyczny wymiar parafrazy Ewangelii św. Jana autorstwa Nonnosa z Panopolis*; dr Krzysztof Morta (UWr), *Starożytna literatura komentująca a „Etymologie” Izydora z Sewilli*; mgr Tomasz Sójka (UAM), „*Expositio hermetica*”. *Interpretacyjny porządek w średniowiecznym komentarzu do „Asclepiusa” („Glosae super Trismegistum”)*; dr Dominika Budzanowska, *Hieronim recenzuje Wiktoryna, Augustyn streszcza Tykoniusza*; mgr Łukasz Kosiński (UMCS), *Praktyka komentowania wczesnych manuskryptów irlandzkich (VII-X wiek)*.

13. Sekcja Historii Bizancjum Studenckiego Koła Naukowego Historyków UAM zorganizowała **10 I 2014 r.** w Instytucie Historycznym UAM (ul. Święty Marcin 78, Poznań) studencko-doktorancką debatę pt. *Pożeglować do Bizancjum. Cesarstwo Wschodnie w perspektywie różnych dyscyplin humanistycznych*. W programie debaty w trzech panelach ujęto następujące zagadnienia: Granice chronologiczne Bizancjum; Bizancjum w humanistyce – stan wiedzy; Bizancjum w humanistyce – wyobrażenia i interpretacje; Bizancjum jako narzędzie opisu rzeczywistości politycznej; Bizantyjskie dziedzictwo

kultury; Bizancjum w humanistyce – perspektywy i szanse rozwoju; Bizancjum w świadomości zbiorowej.

14. W dniach **28 II - 1 III 2014** r. Zakład Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej funkcjonujący w ramach Instytutu Filologii UW oraz Katedra Filozofii i Kultury Antycznej na Wydziale Nauk Historycznych UKSW w Warszawie zorganizowały ogólnopolską konferencję naukową nt. *Therapeia, askesis, meditatio. Praktyczny wymiar filozofii w starożytności i średniowieczu*. Obrady odbywały się w gmachu Instytutu Filozofii UW (ul. Krakowskie Przedmieście 3, Warszawa). Obszerny program konferencji obejmował również wykłady, które szczególnie mogą zainteresować badacza starożytności chrześcijańskiej. W ramach sesji I (1 III) „Biblia wczesnochrześcijańska” wygłoszono następujące prelekcje: dr Bogusława Filipowicz (UW), „*Wszystko ma swój czas*” (Koh 3, 1a): *przedfilozoficzne praktyki mądrego życia w świetle dokumentów starożytnego Bliżniego Wschodu*; dr Anna Kazimierczak-Kucharska (UKSW), *Zewnętrzny wymiar ascezy – jak widziano i opisywano filozofa i mnicha w epoce starożytnej?*; dr Piotr Napiwodzki, *Parezja jako wyzwanie dla chrześcijańskiego obrazu świata*; dr Robert Pawlik (UKSW), *Erik Peterson o źródłach wczesnochrześcijańskiej ascezy*; w sesji II „Ojcowie Wschodni i Zachodni”: prof. dr hab. Mieczysław Boczar (UW), *Motyw protreptyczny w „Confessiones” św. Augustyna*; dr Małgorzata Bogaczyk-Vormayr (UAM), *Gnothi seauton jako akedia? Próba porównania dwóch modeli samopoznania*; dr Monika Miazga (UW, Universität Heidelberg), *Ewagriusza z Pontu rzecz o logosie, który uzdrawia*; dr Bogna Kosmulska, *Egzegeza biblijna jako ćwiczenie duchowe na przykładzie „Ambiguum” Maksyma Wyznawcy*; w sesji III „Bizancjum i wschodnio-chrześcijańska praktyka duchowa”: mgr Witali Michalczuk (UW), *Dyskurs fizjologiczno-emocjonalny w bizantyńskiej literaturze monastycznej*; mgr Łukasz Leonkiewicz (UW), *Hezychazm. Wschodniochrześcijańska praktyka duchowa i jej wpływ na teologię oraz filozofię dawniej i dziś*; w sesji zaś IV „Ćwiczenia duchowe w średniowieczu. W odpowiedzi Pierrowi Hadot”; mgr Piotr Kołodziejczyk (UW), *Filozofia jako styl życia, czyli kilka uwag Boecjusza z Dacji*.

15. W ramach **VI Krakowskich Spotkań Starożytniczych** zorganizowanych w dniach **19-21 III 2014** r. w Collegium Witkowskiego (ul. Gołębia 13, Kraków) zorganizowanych przez Koło Naukowe Historyków Studentów znalazła się jedna prelekcja o tematyce patrystycznej, którą wygłosił mgr Damian Domański (KUL), *Zachęta do czytania jałmużny w pismach Augustyna z Hippony*.

16. W zorganizowanej w Toruniu **3-4 IV 2014** r. przez Instytut Historii i Archiwistyki UMK oraz Zakład Historii Starożytnej UMK konferencji poświęconej zmarłej 21 II 2008 r. prof. Marii Jaczynowskiej (*Maria Jaczynowska – historyk świata antycznego*), wśród wielu wygłoszonych wykładów, dotyczących epoki klasycznej, znalazł się również jeden na temat czasów wczesnochrześcijańskich: dr hab. Ireneusz Milewski, prof. UG, *Wiara w omeny w relacjach późnoantycznych autorów chrześcijańskich*.